

ҚАЗТҰТЫНУОДАҒЫ
ҚАРАҒАНДЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ

БЕКІТЕМІН

Бірінші проректор - оқу-
әдістемелік жұмыс
бойынша проректор,
э.ғ.к., профессор Бұғыбаева Р.О.

КЕЛІСІЛГЕН

Жаңа технология және аралық
оқыту бойынша проректор,
х.ғ.к., профессор Ибышев Е.С.

«__» _____ 2009 ж.

«__» _____ 2009 ж.

СИЛЛАБУС
БАКАЛАВРИАТ

Пән: **СС2208 «Баға және баға белгілеу»**
Мамандық: **050908- «Бағалау»**
Кафедра: **маркетинг және туризм**

Барлығы 3 кредит (еңбек сиймдылығы 135 сағ)
Дәріс - 30 сағат
Семинар сабақтары- 15 сағат
СӨЖ - 60 сағат
ОСӨЖ – 30 сағат

Қарағанды 2009

Силлабусты жасаған: Даулетова А.М. Силлабус ОМЖС негізінде 050908- «Бағалау» мамандығының бағдарламасына, «Баға және баға белгілеу» пәнінің жұмыс оқу жоспарларына, ҚҚЭУ-МИ-85-05.01 2007 ОӘК талаптарына негізделіп жасалған.

Маркетинг кафедрасының оқу-әдістемелік семинары мәжілісінде талқыланды.

« _____ » _____ 2009 ж. Хаттама № _____

Кафедра меңгерушісі,
Э.Ғ.Д., доцент

Борбасова С.Т.

Оқытушы туралы мағлұмат: Даулетова А.М. маркетинг кафедрасының аға оқытушысы «Маркетинг», «Менеджмент және маркетинг», «Баға белгілеу» курстарын оқиды.

Кеңсе: маркетинг кафедрасы, кабинет 285

Мекен-жайы: Академическая, 9

Тел.: 44-16-34, ішкі нөмір 146

Пәннің сипаттамасы

Пәнді оқыту мақсаты. Баға кәсіпкерлік қызметті басқарудың күрделі экономикалық құралдарының бірі болып табылады. Ол нарықтық субъектілер, мемлекет және фирмалармен мемлекет аймақтары арасындағы байланыстарды сипаттай отырып, стратегиялық және оперативті шаруашылық шешімдерге маңызды ықпалын тигізіп отырады. Олардың негізделгендігі басым түрде пайда және рентабельділік сияқты экономикалық тұтқалардың күшін анықтайды. Баға деңгейі фирманың өткізу көлемі, пайда сомасы рентабельділік, бюджетке төлемдер сияқты шаруашылық көрсеткіштеріне тікелей ықпалын тигізеді.

Бағалар сондай ақ өндіріс құрылымына ықпал ете отырып, өнімнің әртүрлі түрлеріне деген сұранымды қалыптастырады. Әртүрлі нарықтық факторлардың әсерінің айқындамасы ретінде бағалар тауардың қай деңгейде сатылу мүмкіндігінің бар екендігін көрсетеді. Сондықтан бағалардың негізін құрайтын заңдарды және баға даңгейіне, қозғалысына ықпал ететін үрдістерді білу қажет.

Бұл силлабусты жасау барысында өңдеушілер баға мен баға механизмінің Қазақстан экономикасының дамуындағы маңызы мен рөлін ескерді.

Пәнді игерудің басты міндеті. Санаттық сипаттамалар мен аталмыш силлабустың талаптарына сай студенттер мыналарды жетік білуі тиіс:

- баға белгілеудің теориялық негіздерін;
- бағаның құрамы мен құрылымын;
- бағалардың атқаратын функцияларын;
- бағаларға әсер ететін факторларды;
- кәсіпорындардың баға белгілеу әдістерін;
- мемлекеттің баға белгілеудегі рөлі;
- қазіргі қазақстандық экономикадағы бағалар динамикасы.

Пререквизиттері: «Баға және баға белгілеу» курсы менгеру үшін студенттерге экономикалық теория», микроэкономика, макроэкономика курстарын міндетті түрде білулері қажет.

Постреквизиттері: аталмыш пән бойынша алынатын білім экономикалық бағыттардағы пәндер: маркетинг және менеджментті оқу және үйрену үшін қажет.

Пәннің әдіснамасы: «Баға және баға белгілеу» оқытылу ерекшеліктері және мақсаттарымен анықталады. Осы мақсатта арнайы тәжірибелік білімді қалыптастыратын әдістерді қолданған жөн. Олар: ситуациялық есептер, кәтелерді анықтау әдісі, проектілеу әдісі, кейс-әдіс, ашық және жабық тестілер.

2-форма

Студенттердің білімін бағалау жүйесі

Пән бойынша емтихан бағасы шекті бақылау бойынша үлгерімінің -60 % және аралық аттестация (емтихан) - 40% максималды көрсеткіштерінің сомасымен анықталады, нәтижесінде 100 %-ды көрсетеді, яғни қорытынды баға келесі формуламен анықталады:

$$И\% = P1 + P2/2 * 0,6 + E *0,4$$

Мұндағы : P1 – бірінші рейтингтегі бағаның пайыздық құрамы,

P2 - екінші рейтингтегі бағаның пайыздық құрамы,

E – емтихан бағасының пайыздық құрамы.

Сондықтан, қорытынды бағаны дұрыс есептеу мақсатымен студенттің шекті бақылауда және емтиханда көрсеткен білімін 0-ден 100 пайыз аралығында бағалайды.

Қорытынды баға келесі кесте бойынша қойылады:

Әріптік жүйе бойынша баға	Балл	%- дық көлемі	Әдеттегі жүйе бойынша баға
A	4,0	100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-49	

Студенттердің білімін бағалау критерилері

«A», «A-» (өте жақсы) – егер оқушы барлық бағдарламалық материалдарды толық меңгеріп, оны сауатты, біркелкі және логикалық байланыспен жеткізсе, тапсырманың берілген түрін өзгерткен жағдайда да қиналмай жауап бере алса, қойылған мәселелерді еркін түрде шеше алса, монографиялық материалдардан білімін көрсетсе, қабылдаған шешімдерін дұрыс негіздей алса, практикалық тапсырмаларды орындауда жан-жақтылық танытса, өз

бетінше дұрыс түйіндер беріп, қателер жібермей материалдарды дұрыс жеткізе алса;

«В+», «В», «В-» («жақсы») – егер оқушы бағдарламадағы материалдарды толық игеріп, оны сауатты түрде және мәнімен жеткізе алса, сұраққа жауап беру барысында айтарлықтай дәлсіздіктер жібермей, теориялық салдарды дұрыс қолдана отырып, практикалық тапсырмаларды орындауда қажетті қабілеттер танытса;

«С+», «С», «С-», «D+», «D» («қанағаттанарлық») – егер оқушы тек негізгі материалдарды ғана меңгеріп, жекелеген жақтарын білмей, дәлсіздіктер жіберсе, өз ойын қажетті деңгейде жеткізе алмай, бағдарламадағы материалдарды жеткізуде біркелкілік танытпаса және практикалық тапсырмаларды орындауда қиналса;

«F» («қанағаттанарлықсыз»)- егер оқушы бағдарламадағы материалдардың басым көпшілігін білмей, өрескел қателер жіберіп, практикалық тапсырмаларды аса қиындықпен орындайтын болса.

Мұғалім емтихан бағасын қоюда да жоғарыдағы критерилерді қолданады.

Бағаларды А- және А, В- және В+, D және С+ амплитудасындағы ауытқуларда таңдау білім алушы деңгейінің жоғарыда келтірілген критерилерге сәйкестігімен анықталады.

Апелляция процедурасы

Емтихан нәтижелеріне апелляцияға өтініш үш күн ішінде оқушының Тіркеушінің атына жазған жеке өтінішімен қабылданады. Апелляцияға өтініш тіркеу бөлімінде тіркеліп, онда студент апелляцияланатын сұрақтардың мәнін келтіруі тиіс. Апелляция кафедрадағы пәндік апелляциялық комиссиямен оқушының емтихандық жауаптарын қайта рецензиялау арқылы жүргізіледі.

1-кесте. Сабақ түрлері бойынша сағаттардың бөлінуі.

№ к/к	Тақырыптың атаулары	Сағаттар			
		Дәрістер	Прак.	ОСӨЖ	СӨЖ
1	Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.	1	2	2	4
2	Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми негіздері.	1	2	2	4
3	Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.	1	2	2	4
4	Бағаларға ықпал ететін факторлар.	1	2	2	4
5	Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.	1	2	2	4
6	Өзіндік күн- баға негізі.	1	2	2	4
7	Баға құрамындағы таза табыс, үстемелер мен шегерімдер.	1	2	2	4
8	Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.	1	2	2	4
9	Бағалар мен қаржы-несие жүйесі арасындағы байланыс.	1	2	2	4
10	Инфляция және баға.	1	2	2	4
11	Инфляцияға қарсы саясат.	1	2	2	4
12	Бағаларды мемлекеттік реттеу.	1	2	2	4
13	Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі	1	2	2	4
14	Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу	1	2	2	4

15	Сыртқыэкономикалық қызметтегі баға белгілеу	1	2	2	4
	Барлығы	15	30	30	60

2-кесте. Пән бойынша дәрістер мен семинарлар және ОСӨЖ сабақтарының кестесі.

№	Күні	Уақыт	Тақырып атауы
Дәрістер			
1			Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.
2			Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми негіздері.
3			Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.
4			Бағаларға ықпал ететін факторлар.
5			Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.
6			Өзіндік күн- баға негізі.
7			Баға құрамындағы таза табыс, үстемелер мен шегерімдер.
8			Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.
9			Бағалар мен қаржы-несие жүйесі арасындағы байланыс.
10			Инфляция және баға.
11			Инфляцияға қарсы саясат.
12			Бағаларды мемлекеттік реттеу.
13			Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі.
14			Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу.
15			Сыртқыэкономикалық қызметтегі баға белгілеу.
Семинар сабақтары			
1			Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.
2			Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.
3			Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми

			негіздері. Баға белгілеудің негізгі принциптері мен атқаратын қызметтері.
4			Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми негіздері. Баға белгілеудің негізгі принциптері мен атқаратын қызметтері.
5			Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.
6			Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.
7			Бағаларға ықпал ететін факторлар.
8			Бағаларға ықпал ететін факторлар.
9			Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.
10			Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.
11			Өзіндік құн- баға негізі.
12			Өзіндік құн- баға негізі.
13			Баға құрамындағы таза табыс, үстемелер мен шегерімдер.
14			Баға құрамындағы таза табыс, үстемелер мен шегерімдер.
15			Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.
16			Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.
17			Шаруашылық субъектілердің қаржыларын қаржы жүйесінің негізі ретінде қарастыру.
18			Шаруашылық субъектілердің қаржыларын қаржы жүйесінің негізі ретінде қарастыру.
19			Инфляция және баға.
20			Инфляция және баға.
21			Инфляцияға қарсы саясат.
22			Инфляцияға қарсы саясат.
23			ҚР-ғы мемлекеттің баға саясаты.
24			ҚР-ғы мемлекеттің баға саясаты.
25			Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі. Табиғи монополиялардың бағаларын мемле-

			кеттік реттеу.
26			Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі. Табиғи монополиялардың бағаларын мемлекеттік реттеу.
27			Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу.
28			Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу.
29			Әлемдік бағалар және олардың қалыптасу механизмі. Сыртқы-экономикалық қызметтегі баға белгілеу.
30			Әлемдік бағалар және олардың қалыптасу механизмі. Сыртқы-экономикалық қызметтегі баға белгілеу.
ОСӨЖ (СӨЖ)			
1			Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.
2			Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.
3			Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми негіздері.
4			Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми негіздері.
5			Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.
6			Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.
7			Бағаларға ықпал ететін факторлар.
8			Бағаларға ықпал ететін факторлар.
9			Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.
10			Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.
11			Өзіндік құн- баға негізі.
12			Өзіндік құн- баға негізі.
13			Баға құрамындағы таза табыс, үстемелер мен шегерімдер.
14			Баға құрамындағы таза табыс, үстемелер мен шегерімдер.

15			Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.
16			Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.
17			Шаруашылық субъектілердің қаржыларын қаржы жүйесінің негізі ретінде қарастыру.
18			Мемлекеттік бюджетті қаржы жүйесінің жетекші тармағы ретінде қарастыру.
19			Инфляция және баға.
20			Инфляция және баға.
21			Инфляцияға қарсы саясат.
22			Инфляцияға қарсы саясат.
23			ҚР-ғы мемлекеттің баға саясаты.
24			ҚР-ғы мемлекеттің баға саясаты.
25			Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі.
26			Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі.
27			Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу.
28			Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу.
29			Әлемдік бағалар және олардың қалыптасу механизмі.
30			Сыртқы экономикалық қызметтегі баға белгілеу.

1- тақырып. Баға белгілеудің теориялық және әдістемелік негіздері.

Дәріс жоспары (2 сағ)

1. Бағаны нарық категориясы ретінде қарастыру.
2. Баға түсінігі мен мәні.
3. Бағаны кәсіпорынның экономикалық мәселелерін шешудің басты құралы ретінде қарастыру.

Әдебиет: 5,6,10,12

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Бағаны нарықтық шаруашылықтың категориясы ретінде қарастыру.
2. Баға механизмі ұғымы.
3. Нарықтық қатынастарға көшу кезіндегі баға белгілеу мәселелері.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға механизмі ұғымы.
2. Нарықтық баға белгілеудің жоспарлы экономикадан ерекшеліктері.
3. Транзитті экономика жағдайындағы баға белгілеу мәселелері.

2- тақырып. Баға белгілеу әдістемесінің ғылыми негіздері.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Баға белгілеу әдістемесі ұғымы және баға моделі.
2. Баға белгілеу принциптері.
3. Баға әдістері мен жүйесі ұғымдары.
4. Баға түзету стратегиялары.

Әдебиет: 1,2,5,13,14

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға белгілеу әдістемесі ұғымы және баға моделі.
2. Баға белгілеу принциптері.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға әдістері мен жүйесі ұғымдары.
2. Өіндік құнға негізделген әдістері.
3. Шығынсыз принципіне негізделген әдістері.
4. Тауар құндылығы негізінде баға белгілеу.
5. Бәсекелестердің тәртіптеріне негізделген баға белгілеу.

3 - тақырып. Баға белгілеудің атқаратын қызметтері.

Дәріс жоспары (2 сағ)

1. Бағаның есепті функциясы.
2. Баға және өндіріс шығындары мен нәтижелері арасындағы байланыс.
3. Бағаның ынталандырушы функциясы.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Бағаның есепті функциясы.
2. Бағаның ынталандырушы функциясы.
3. Бағаның тарату функциясы.

4. Сұраным мен ұсынымды теңестіру функциясы.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Бағаның тарату функциясы.
2. Сұраным мен ұсынымды теңестіру функциясы.
3. Бағаның экономиканы дамытудағы рационал пропорцияларды қалыптастырудағы ықпалы.

Әдебиет: 5,10,11,12,20

4 - тақырып. Бағаларға ықпал ететін факторлар.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Бағаларға ықпал ететін факторлар жүйесі.
2. Бағалардың арзандауына ықпал ететін факторлар.
3. Бағалардың өсуіне ықпал ететін факторлар.

Әдебиет: 5,7,10,15,16

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға мен сұраным арасындағы байланыс.
2. Баға мен ұсыным арасындағы байланыс.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Бағаларға ықпал ететін факторлар жүйесі.
2. Бағалардың арзандауына ықпал ететін факторлар.
3. Бағалардың өсуіне ықпал ететін факторлар.

5 - тақырып. Бағалар жүйесі. Баға түрлерінің сипаттамалары.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Бағалар жүйесі ұғымы.
2. Бағалардың әртүрлі түрлері критерилері бойынша жіктелуі.
3. Ұлттық экономикаға қызмет көрсету өрісіндегі бағалардың түрлері.

Әдебиет: 5,7,9,10,11

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Бағалар жүйесі. Бағалар жүйесінің параметрлері.
2. Бағалардың әртүрлі белгілеріне қарай жіктелуі.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Тауарлардың экономикалық айналымы мен буындылығына қарай бағалардың түрленуі.
2. Базистік жағдайларға қарай бағалардың жіктелуі.
3. Тауардың жаңашылдығына қарай бағалардың жіктелуі.

**6 - тақырып. Өзіндік құн- баға негізі.
Дәріс жоспары (1 сағ)**

1. Баға деңгейі мен құрылымы ұғымы.
 2. Шығындардың түрлері.
 3. Өзіндік құнға әсер ететін факторлар жүйесі.
 4. Өзіндік құнды калькуляциялау.
- Әдебиет: 4,5,8,9,12**

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға деңгейі мен құрылымы ұғымы.
2. Өндіріс шығындары: тұрақты және айнымалы, тікелей және жанама.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Өзіндік құнды калькуляциялау.
2. Өзіндік құнды калькуляциялаудың әлемдік тәжірибесі.
3. Өзіндік құнды калькуляциялаудың әртүрлі тәсілдерінің артықшылықтары мен кемшіліктері.

**7 - тақырып. Баға құрамындағы таза табыс,
үстемелер мен шегерімдер.**

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Баға құрамындағы таза табыс.
 2. Рентабельділік және пайда: есептеу әдістері.
 1. Баға құрамындағы үстемелер. Үстемелердің түрлері.
 2. Баға құрамындағы шегерімдер. Шегерімдердің түрлері.
- Әдебиет: 4,6,9,10,11**

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға құрамындағы таза табыс.
2. Рентабельділік және пайда.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға құрамындағы үстемелер. Үстемелердің түрлері.
2. Баға құрамындағы шегерімдер. Шегерімдердің түрлері.

8 - тақырып. Фирманың баға саясаты мен баға стратегиясы.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Фирманың баға саясатының мазмұны.
2. Фирманың баға саясатының стратегиялық және тактикалық аспектілері.
3. Баға стратегияларын өндеудің кезеңдері.
4. Баға белгілеу стратегиялары: дискриминациялық, ассортименттік, бәсекелік баға белгілеу стратегиялары.

Әдебиет:7,9,10,12

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Фирманың баға саясатының мазмұны.
2. Фирманың баға саясатының стратегиялық аспектілері.
3. Фирманың баға саясатының тактикалық аспектілері.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Баға стратегияларын өндеудің кезеңдері.
2. Баға белгілеу стратегиялары: дифференциациялық, ассортименттік, бәсекелік баға белгілеу стратегиялары.

9. Тақырып. Шаруашылық субъектілердің қаржыларын қаржы жүйесінің негізі ретінде қарастыру.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Қаржы ұғымы. Қаржылардың қажеттілігі мен табиғаты.
2. Құндық экономикалық категориялардың өзара әрекеті мен өзара байланысы.
3. ҚҚС-тың экономикалық сипаттамалары және оның баға деңгейіне әсері.
4. Акциздер және олардың баға деңгейіне әсері. Акцизді тауарлар.

Әдебиет:5,6,8,9

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Қаржы ұғымы.
2. Қаржылардың атқаратын қызметтері.
3. Құндық экономикалық категориялардың өзара әрекеті мен өзара байланысы.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Мемлекеттік бюджетті қалыптастыруда бағаның атқаратын рөлі.
2. ҚҚС-тың экономикалық сипаттамалары.
3. Акциздер және олардың баға деңгейіне әсері. Акцизді тауарлар.

10 - тақырып. Инфляция және баға.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Инфляцияның мәні.
2. Инфляцияның түрлері мен кезеңдері.
3. Сұраным инфляциясы мен шығындар инфляциясы.

Әдебиет:4,5,10,11,12

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Инфляцияның мәні, түрлері мен кезеңдері.
2. Инфляцияға әсер ететін факторлар.
3. Сұраным инфляциясы мен шығындар инфляциясы.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Инфляция деңгейін бағалау.
2. Инфляцияның экономиканың дамуы мен халықтың әл-ауқатына әсері.

11 - тақырып. Инфляцияға қарсы саясат.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Қазақстан экономикасындағы инфляциялық жағдай.
2. Инфляциямен күрестің негізгі түрлері.
3. Нарық пен табыстарға ықпал ету саясатын инфляциямен күрестің негізгі әдістері ретінде қарастыру.

Әдебиет:7,10,11,12

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Қазақстан экономикасындағы инфляциялық жағдай.
2. Инфляциямен күрестің негізгі түрлері.
3. Нарық пен табыстарға ықпал ету саясатын инфляциямен күрестің негізгі әдістері ретінде қарастыру.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Инфляцияның даму кезеңдері мен бағалар динамикасы.
2. Бағалардың инфляциялық өсімінің салдары және оның экономиканың дамуына ықпалы.

12 - тақырып. Бағаларды мемлекеттік реттеу.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Бағалардың мемлекеттік саясатының мазмұны мен мәні.
2. Бағалардың мемлекеттік реттеудің қажеттіліктері мен мақсаттары.
3. Бағалардың мемлекеттік реттеудің әдістері.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Мемлекеттің экономика мен бағаларды реттеудің қажеттіліктері мен мақсаттары.
2. Мемлекеттің баға саясаты.
3. Бағаларды мемлекеттік реттеудің әдістері.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Экономикалық процестерді реттеудің мемлекеттік құралдары.
2. Бағаларды реттеудің тікелей әдістері.
3. Бағаларды реттеудің жанама әдістері.

13. Тақырып. Шет елдердегі баға белгілеу және бағаларды реттеу тәжірибесі.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Дамыған елдерде баға белгілеу мен реттеу.
 2. РФ-ғы баға белгілеу мен оларды реттеу ерекшеліктері.
- Әдебиет:7,8,9,11**

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Дамыған елдерде баға белгілеу мен реттеу (АҚШ және Франция).
2. Дамыған елдерде баға белгілеу мен реттеу (Швеция, Жапония, Австрия).

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Қазақстан Республикасындағы баға белгілеу мен оның мәселелері.
2. РФ-ғы баға белгілеу мен оларды реттеу ерекшеліктері.

14. Тақырып. Табиғи монополиялардың бағаларын (тарифтерін) мемлекеттік реттеу.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Табиғи монополиялар ұғымы.
2. Табиғи монополистердің қызметіне қойылатын бағаларды реттеу тәртібі.

3. Трансфертті баға белгілеу. Трансфертті баға белгілеуді мемлекеттік бақылау.

Әдебиет:1,2,3,7,8,9,11,15,17

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Табиғи монополиялар ұғымы.
2. Табиғи монополистердің қызметіне қойылатын бағаларды реттеу тәртібі.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Қазақстан Республикасындағы табиғи монполия мен баға белгілеу мәселелері.
2. Трансфертті баға белгілеу. Трансфертті баға белгілеуді мемлекеттік бақылау.

15 - тақырып. Әлемдік бағалар және олардың қалыптасу механизмі.

Дәріс жоспары (1 сағ)

1. Әлемдік бағалар ұғымы.
2. Әлемдік бағалардың негізгі түрлері.
3. Әлемдік нарық бағалары мен сыртқы сауда бағалары.

Әдебиет:7,8,9,11,15,17

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Әлемдік бағалар ұғымы.
2. Әлемдік бағалардың негізгі түрлері.
3. Әлемдік нарық бағалары мен сыртқы сауда бағалары.

Семинар сабағының жоспары (1 сағ)

1. Экспорттық өнімге баға белгілеу.
2. Импорттық өнімге баға белгілеу.
3. Сыртқыэкономикалық қызметтерді реттеуде мемлекеттің атқаратын рөлі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер

1. Конституция – Қазақстан Республикасының негізгі Заңы – Алматы, Жеті Жарғы, 1995ж.
2. Қазақстан Республикасының «Табиғи монополия туралы» Заңы 09.07.1998 ж.
3. Қазақстан Республикасының «Селқос бәсеке туралы» Заңы 09.06.1998 ж.
4. Макконелл К., Брю С.С. Экономикс. М.:ДОМ,ФБК, 2001
5. Слепов В.А.; Николаева Т.Е. «Ценообразование» М.:ДОМ ФБК, 2001 Оқулық– 2000 ж.
6. Төлтаева К.А. Ондасынова А.И. Ценообразование в условиях перехода к рыночной экономике: Оқулық-Алматы: Экономика, 1997
7. Глеубердинова А.Т. Цены и ценообразование: оқулық. Қарағанды, 2002 ж.160 б.
8. Тактаров Г.А. «Ценообразование» Оқулық, М.:Финансы и статистика, 2003 ж.
9. Деева А.И. Цены и ценообразование, М.:“Экзамен“, 2003 ж.
10. Салимжанов И.К. Цены и ценообразование, М.: „Проспект“, 2004 ж.
11. Баздникин А.С. Цены и ценообразование, М.:Юрайт, 2005
12. Уткин Э.А. Цены и ценообразование. Ценовая политика, М.:“Тандем“, 1997 ж.

Қосымша әдебиеттер:

13. Пунин Е.И. Маркетинг, менеджмент и ценообразование на предприятиях в условиях рыночной экономики , - М.: Международные отношения, 1993
14. Котлер Ф. Основы маркетинга,-М.:Прогресс,2000ж.
15. Цацулин А.Н. Рынок, эластичность, цены. Оқу құралы, СПб,1993
16. Цацулин А.Н. Цены и ценообразование в системе маркетинга. Оқулық, 1998 ж.
17. Ахметова К.Ә. Практический маркетинг, Оқулық, Астана:BC-print, 2007 ж.
18. Есентүгелов А., Рыночная экономика – выбор Казахстана, - Алматы.: “Каржы – каражат”, 1995ж.
19. Сатыбалдин С.С., Жумасұлтанов Т.Ж., Никулина Р.В. Государственное регулирование цен в условиях мирового рынка: мировой опыт, возможности, проблемы, - Алматы.: КИМЭП, 1994 ж.

20. Одинец В.П., Тарасевич В.М. Эластичность и ее использование в ценообразовании, анализе и прогнозировании спроса. ЛФЭИ баспасы, 1990 ж.

7- форма

**1-ші және 2-ші шекті бақылау жүргізу сұрақтары,
емтиханға дайындық сұрақтары**

Бірінші шекті бақылау жүргізу сұрақтары:

1. Бағаға анықтама беріңіз.
2. Нарықты баға белгілеудің шығындық түрінен айырмашылығы.
3. Бағаның атқаратын қызметтері.
4. Реттеуіш қызметінің негізгі сипаттамалары.
5. Бағаның ынталандырушы қызметін сипаттаңыз.
6. Бағаның тарату қызметін іске асыруы.
7. Нарық жағдайында барлық бағалар теңестіруші қызметін атқарады. Бұл ойды тұжырымдаңыз.
8. Нарықтық баға белгілеу. Тұтынушыларды баға белгілеудің басты факторы ретінде қарастыру.
9. Бағаның қалыптасу процесіне бәсекенің әсер етуі. Баға бәсекесінің механизмі.
10. Сұраным икемділігіне әсер ететін факторлар.
11. Бағалардың өсуіне әсер ететін факторлар.
12. Еркін, монополиялы, олигополистік бәсеке және таза монополия жағдайларында қолданатын баға стратегиялары.
13. Нарық ортасы. Баға белгілеуге нарықтық ортаның әсер етуі.
14. Тауар қозғалысының арналары. Олардың баға белгілеуге әсер етуі.
15. Баға жүйесінің түсінігі. Баға жүйесінің параметрлері.
16. Түрлі белгілері бойынша бағалардың топтасуы.
17. Кәсіпорынның көтерме бағасы (құрылымы).
18. Трансфертті баға белгілеу. Трансфертті баға белгілеудің ерекшеліктері.
19. Өнеркәсіптің көтерме бағасы (құрылымы).
20. Бөлшек бағаның түрлерін атаңыз.
21. Мемлекеттің бағаны реттеу қатандығы дәрежесіне байланысты бағаның жіктелуі.
22. Бағалардың тасымалдау шығындарына қарай жіктелуі.
23. Бағалардың сауданы ұйымдастыру түріне қарай жіктелуі.
24. Бағаны белгілеу әдістері. Әдістердің жіктелуі.
25. Өзіндік құн ұғымы.
26. Калькуляция. Негізгі калькуляциялық баптар.

27. Тікелей және жанама шығындар.
28. Баға құрамындағы пайда.
29. Рентабельділік ұғымы.
30. Баға құрамындағы салықтар.
31. Әлеуметтік салықтың мәні.
32. Акциз. Акцизді тауарлар.
33. Фирманың баға саясаты.

Екінші шекті бақылау жүргізу сұрақтары:

1. Инфляция ұғымы.
2. Инфляцияны туғызатын факторлар.
3. Инфляция кезеңдері.
4. Инфляцияның түрлері.
5. Сұраным инфляциясы мен шығындар инфляциясы.
6. Инфляция деңгейін бағалау.
7. Инфляциямен күресу жолдары.
8. Қазақстан экономикасындағы инфляция.
9. Баға мен инфляцияны реттейтін мемлекеттік органдар.
10. Бағаларды мемлекеттік реттеудің мақсаттары.
11. Бағаларды мемлекеттік реттеудің нысандары.
12. Бағаларды реттеудің шет елдік тәжірибесі.
13. ҚР-ғы баға саясаты.
14. РФ-ғы баға саясаты.
15. Табиғи монополиялар мен ақылы қызметтерге бағаларды жергілікті реттеу.
16. Мемлекеттік бюджетті қалыптастыруда бағаның атқаратын рөлі.
17. Несие бағасының мәні. Несие ресурстарына баға белгілеу тәртібі.
18. Баға мен ақша айналымы арасындағы байланыстар.
19. Баға мен ақша айналымын реттеу.
20. Баға белгілеудегі тәуекелділік және бағаларды сақтандыру.
21. Табиғи монополиялы тауарларды, жұмыстардың және қызметтерге бағаларды (тарифтерді) бекіту мен енгізу тәртібі.
22. Қызметтер өрісіндегі баға белгілеу.
23. Транспорттау сферасындағы баға белгілеу.
24. Әлемдік баға ұғымы.
25. Әлемдік бағалардың негізгі түрлері.
26. Халық аралық келісім-шарттар бағалары.
27. Халық аралық биржалардағы бағалар.
28. Анықтама бағалар.
29. Халық аралық тауарлық аукциондардағы бағалар.

30. Халық аралық саудадағы бағалар.
31. Экспорттық өнімге баға белгілеу тәртібі.
32. Импорттық өнімге баға белгілеу тәртібі.
33. Баж салықтары мен тарифтері.

Емтиханға дайындық сұрақтары:

1. Бағаға анықтама беріңіз.
2. Нарықты баға белгілеудің шығындық түрінен айырмашылығы.
3. Бағаның атқаратын қызметтері.
4. Реттеуіш қызметінің негізгі сипаттамалары.
5. Бағаның ынталандырушы қызметін сипаттаңыз.
6. Бағаның тарату қызметін іске асыруы.
7. Нарық жағдайында барлық бағалар теңестіруші қызметін атқарады. Бұл ойды тұжырымдаңыз.
8. Нарықтық баға белгілеу. Тұтынушыларды баға белгілеудің басты факторы ретінде қарастыру.
9. Бағаның қалыптасу процесіне бәсекенің әсер етуі. Баға бәсекесінің механизмі.
10. Сұраным икемділігіне әсер ететін факторлар.
11. Бағалардың өсуіне әсер ететін факторлар.
12. Еркін, монополиялы, олигополистік бәсеке және таза монополия жағдайларында қолданатын баға стратегиялары.
13. Нарық ортасы. Баға белгілеуге нарықтық ортаның әсер етуі.
14. Тауар қозғалысының арналары. Олардың баға белгілеуге әсер етуі.
15. Баға жүйесінің түсінігі. Баға жүйесінің параметрлері.
16. Түрлі белгілері бойынша бағалардың топтасуы.
17. Кәсіпорынның көтерме бағасы (құрылымы).
18. Трансфертті баға белгілеу. Трансфертті баға белгілеудің ерекшеліктері.
19. Өнеркәсіптің көтерме бағасы (құрылымы).
20. Бөлшек бағаның түрлерін атаңыз.
21. Мемлекеттің бағаны реттеу қатандығы дәрежесіне байланысты бағаның жіктелуі.
22. Бағалардың тасымалдау шығындарына қарай жіктелуі.
23. Бағалардың сауданы ұйымдастыру түріне қарай жіктелуі.
24. Бағаны белгілеу әдістері. Әдістердің жіктелуі.
25. Өзіндік құн ұғымы.
26. Калькуляция. Негізгі калькуляциялық баптар.
27. Тікелей және жанама шығындар.
28. Баға құрамындағы пайда.
29. Рентабельділік ұғымы.
30. Баға құрамындағы салықтар.

31. Әлеуметтік салықтың мәні.
32. Акциз. Акцизді тауарлар.
33. Фирманың баға саясаты.
34. Инфляция ұғымы.
35. Инфляцияны туғызатын факторлар.
36. Инфляция кезеңдері.
37. Инфляцияның түрлері.
38. Сұраным инфляциясы мен шығындар инфляциясы.
39. Инфляция деңгейін бағалау.
40. Инфляциямен күресу жолдары.
41. Қазақстан экономикасындағы инфляция.
42. Баға мен инфляцияны реттейтін мемлекеттік органдар.
43. Бағаларды мемлекеттік реттеудің мақсаттары.
44. Бағаларды мемлекеттік реттеудің нысандары.
45. Бағаларды реттеудің шет елдік тәжірибесі.
46. ҚР-ғы баға саясаты.
47. РФ-ғы баға саясаты.
48. Табиғи монополиялар мен ақылы қызметтерге бағаларды жергілікті реттеу.
49. Мемлекеттік бюджетті қалыптастыруда бағаның атқаратын рөлі.
50. Баға мен ақша айналымын реттеу.
51. Табиғи монополиялы тауарларды, жұмыстардың және қызметтерге бағаларды (тарифтерді) бекіту мен енгізу тәртібі.
52. Қызметтер өрісіндегі баға белгілеу.
53. Транспорттау сферасындағы баға белгілеу.
54. Әлемдік баға ұғымы.
55. Әлемдік бағалардың негізгі түрлері.
56. Халық аралық келісім-шарттар бағалары.
57. Экспорттық өнімге баға белгілеу тәртібі.
58. Импорттық өнімге баға белгілеу тәртібі.
59. Баж салықтары мен тарифтері.